თეატრი

საეროვნულ-კვირაო ლიტერატურული და მხატვრობითი გაზეთი.

13 ივლისი | გამოცემა | № 28 | კვირაობით | 1886 წელსა.

ფასი „თეატრი“-სა წლით სუთი (5) მანეთი, სამეკვირ წლით სამი (3) მანეთი, სხვა ვადით ხელის მოწერა არ მიიღება. ცალკე ნომერი „თეატრი“-სა ღირს სამი შაური. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში „თეატრი“-ს რედაქციაში და ქუთაისში ძმ. ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ. Въ редакцію „Театръ.“

რედაქცია სთხოვს იმ ხელის მომწერთა, რომელთაც დღემდისინ არ შემოუტანიათ ხვედრი ფული დაუჩქარონ და შეაოტანონ 1 ივლისამდე, თორემ პირველის ივლისის შემდეგ გაზეთის გაგზავნა მოესპობათ.

ცხოვრების თეატრი.

„ერთი და იგივე საგანი ზოგს ატირებს და ზოგს აცინებსო,“ ამბობს ჩვენი გამოჩენილი პოეტი თავის „კაცია ადამიანში“ და მართლც არის. ცხოვრებას თეატრზედ დღე ისე გავა, რომ ამ შეშარიტებას არ შეეფეთოს კაცი. მაგალითად. ამ დღეებში გაზეთებმა გვაცნობეს, რომ ტილიბუშურს (არტემ ქამალოვის) სასტუმროში ჩხუბი მომხდარა და ერთს ახალგაზდა თავადიშვილს დ. ყიფიანს ქამალოვი დუშრიაო.. რა თქმა უნდა, ყოველი წრეს გადასული საქციელი, ყოველი უზრდელი და თავხედი მოქმედება სათაკილოა ყველა გონება გასხნილის კაცისათვის, მაგრამ არა ბავშოვია რომ სასიქადულო და საქები იყოს სიმართლის დაფარვა, ოვალების განზრახ ასვეა... თავ. ბ. ყიფიანი სამ ამსანაგებით ტილიბუშურასთან შესულან საღილის საჭმელად და რადგან ღვინო არ მოსწონებიათ, ან რა მოსაწონია ამ ანაზიანი ღვინო სამირალას ეგვს, ვასვახოვის სარდაფიდან დაუარებიათ; რა თქმა უნდა ეს ყველაფერი ბრიანებია არტემ ქამალიანცს და საღილის შემდეგ «ნაკაზათ უქნია» და დ. ყიფიანისათვის 13 მ. ათი შაური წაუდგენია დასასარჯი!!! (ოთხი კაცის საღილი ულვინოთ და უსასმელოთ მარტო ყველი და ბური, სამი წყალი და ამდენიგე ჩიხირთმა—13 მ. 50 კაპ. სწორედ რომ დიდი თავგადობაა და უსინდისო ცარცვა.) მოდი და ამისთანა тилипучуринскій ანგარიშის შემდეგ, ნუ ეტყვი კაცს, რომ იგი უწესოდ იქცევა და ჯიბეში უსინდისოდ ხელს გიყოფს! ამ სიტუაციისათვის ქამალიანცს ყიფიანისათვის ჩვეულებრივის კიღოთ შეუკურთხებია; . ასე ამ გვარად ნელ-ნელა აყოლიათ და ბოლოს სიქმე იქამდინ მისულა, რომ დ. ყიფიანი იძულებულ იქმნა თურმე თავის დასაცველად სანჯღლი ამოეძრო. ამ დროს ბოლიციაც მოსულა და ყიფიანს მაშინათვე გადუცია სანჯღლი ბოლიციელი მოხელესათვის იავნიეოვისათვის, მაგრამ ყიფიანისაგან სანჯღლის გადაცემა და ბრძანება: связать его! ერთი ეოფილა. ექვსი გორილოვი, ტილიბუშურის ლაქიები (ან შეეთ რომ ვსთქვათ მამალ-მამალ კისტოები) შერდ ზედ

დასტემიან ყოფიანს და ერთს შეკრულს კატთან მუშტის კრივი გაუმართავთ. ამ დაჭკარ, Бей!-ს დროს ყოფიანს ჭრილობა უგრძნია და ყვირილს მოჭყოლია, მაგრამ აქ პოლიციელებს სკანდალის ბოლოს მოსალებად და მშვიდობიანობის დასამყარებლად მუჯლუგუნები უსმარნიათ... და ამის შემდეგ გაზ. „Кавказъ“-ი რაღაც ორ აზროვან ირონიით ამბობს: ესლა კაცი გარედ ვერ გასულა სიტყვა ვერ უოქვამს, რომ მაშინათვე ხანჯლის წვერწედ არ ააგონა... ვიმეორებთ, ჩვენ ამ ფაქტში სამწუხარო მოელენას ვხედავთ... რა საჭირო ღობე ორეები?... ეოველი პატიოსანი ორგანო იმას უნდა ცდილობდეს, რომ სიმართლე გაამყარონოს, ყოველთვის მართებულ და სწორის გზისკენ უნდა ეწოდეს, მაგრამ...

შესანიშნავია აგრეთვე ისიც, რომ აქამდინ ტილიპუჭურას სასტუმრო დაკეტილი არ არის. განა ეს პირველი მაგალითია იქა? განა მარტო ყოფიანს შემთხვევია ამისთანა ამბავი ტილიპუჭურასთან?! სამწუხაროა აგრეთვე ის, რომ... მშვიდობიანობის მაგიერ ალიაქოთს აყენებენ და სადაც სიტყვა არ გადის იქ მუჯლუგუნებს სმაროობენ!..

მუჯლუგუნები სომ მუჯლუგუნებია და წისლი რა კაცის შესაფერია, მაგრამ არც ის არის სასაცილო, რაც ამ დღეებში სოფ წყეში თორმეტს ოსს ჩაუდენიათ;—ვიღაც მცირე წლოვანი სოფლელი გოგო დაუჭერიათ და თორმეტს გამსცენებულს ოსს ისე უწვალებიათ, რომ პატრონებს საბრალო გოგო ტოტსალ-მკვდარი შინ ურმით მოუთრევიათ. აქაც თურმე მაგისთანა ჩემოხვეკებს ეურადღებას არ აქცევენ (ისილე „იკერია“ № 148) საზოგადოთ ოსები არასოდეს არ ეოფილან ზნეობის პატრონნი, ლმობიერნი—მეტადრე ქალების შესახებ. ვინ არ იცის ოსების ქალების ამბავი! მაგრამ ჩვენ გვაოცებს იმ ვაჟკაცობის ზნეობა, რომელთაც ვალად აწევს თავლეურის დევნა სხენებულ უწესოებათა მოსასპობლათ... მაგრამ ესეც,—სად არის ამ ჩვენ დროს ზნეობრივი მოვალეობა, წესიერების დაცვა, სიმართლის დასარჩლება?... განა სიმართლეა, რომ (ისევ ოსებში) ძაძა თავის ქალს ორჯერ ათხოვებს; ერთს სასიძოს და შეორესაც ქრთამს აართმევს და ბოლოს არც ერთს და არც შეორეს აძლევს თავის ქალს, იქნება მესამე მოვატყუოგო. (ისილე „იკერია“ № 417) გარეკნეს სიცოცხლე, გარეკნეს ურთი-ერთ შორის დამოკიდებულება... დღედღეზედ უფრო სეეურადღებოა ცხოვრების თეატრი და მაზედ მომქმედნი პირნი. სოლო რასა იქ, რომ რეცენზიების წერა, პიესების გარჩევა, ტიპების მიღაგ-მოღაგება არ შეგიძლიან... სამწუხაროა, მეტად სამწუხაროა!..

რეზონიორი

ხელოვნური პოეზია

გამოთხოვება

№ . . . . ს

მშვიდობით!... ბედმან გარდასჭრა!... ცრემლები
მოამდის მდულარე:
გეტოვებ შენ, ჩემო ღვთაებავ, ჩემო ვარსკვლავო და მთვარე!
გეტოვებ, მიდივარ, მაგრამ-კი აქ მრჩება სული, გონება,
დამწვარი გული, სიცოცხლე—ჭსურთ იმათ შენი მონება!..

—

ვაჭ! რა ძნელია, იცოდე, გულის ეკვილის დათმობა:
ალარ მაგაზნის მზე მნათად, არც გრწამს ბედისგან
დატეობა;
ღიმილიც მოგდის, ტირილიც, არც გსურს იცოცხლო,
არც მოკვდე,
გსურს მას უცქირო, ეკედრო, კიდეც დასწეველო,
განშორდე!...

—

მაგრამ რა იცი ჯერ შენ ეს, ჯერ არ მცოდნელი
ამის სარ,
ჯერ ნიავს ცხოველს, კუკურო, არსიდგან შეურეკვისარ;
გერსით მისვლები ჩემს ტანჯვას, ჩემსა საბრალო ტრემლებსა,
ჩემს „ვაის,“ ოხვრას, გოდებას, შენგნივ ანთებულს
ალებსა...

—

დღემდის ის მიჩნდა ნუგეშად—შენს ნახვას ვეღირსებოდი,
თუმც მითც ვიწოდი, მაგრამ მასთან კიდევაც ვსტკებებოდი!...
დღეს?—დღეს სულ გეტოვებ და იქნებ შენს ნახვას ვეღარც
ვეღირსო,
გული ტანჯული, დამდნარი მეტის ტანჯვებით ალივსო!

—

რა გაეწყობა: ასე არს წესი სოფლისა, ტრიალი...
მისგან მოწამლულთ, ჩემგვარად, სხვათაც ბევრთ ისმის
ზრიალი;
შეც არ ამცილდა ეს წესი, უნდა განგშორდე, ეკვილო,
ვინ იცის ვისთვის გვირგვინო, ჩემთვის კი სულის
სახმილო!...

ჩემი გულ-წრფელი მუდარა ღვთისადმი ესლა ეს არი:
მოგცეს სიცოცხლე, სიმრთელე, ბედ-იღბლის ფრთებ-
ქვეშ საფარი;
არ მოგიშალოს სალისი, ეგ სიკასკასე გულისა,
ეგ ძალი ანდამატური შემზრობი სიყვარულისა!...

—

მეკი... ეჰ! დაე, ვიტანჯო, მქონდეს მუდმივი გოდება,
დაე, ცრემლებმან იწვიმონ, დაე, თუ გულიც მოკვდება;
არ ვკრთი, რომ ნორჩი სიცოცხლე მექმნება გამწარებული,
ოღონდ შენ იყავ მშვიდობით, ყოველ-გვარ აჭყვავებული!..

—

აწ კმარა, სულო... მშვიდობით! სხვას ვერრას გეტყვი,
ცრემლი მკლავს,
სხვა გრძნობათ ისევ ჩემს გულში დავსწვავ, გავუშვრი
მუნ საფლავს!...
მშვიდობით... გტოვებ, მივდივარ, მაგრამ აქ მრჩება
გონება,
სული და გული, სიცოცხლე — ჭსურთ იმათ შენი მონება!..

გ. თირელი

ა რ მ ე შ ი ნ ი ს

არ მეშინის ამ ცრუ-სოფლის!
რაც გინდ მიმტროს ამ მაცდურმა,
თუნდა ჩემი ბედის-ჩარხიც
ატრიალოს სულ უკუღმა.

—

ვერ გამტეხავს, რომ ესა ვსთქვა,
მე ამ სოფლად უბედური!
ველარ უძლებს გული ვარამს,
სიცოცხლე მაქვს უგემური.

—

გინდ ტრფობისა ქამანდ ალეც
გარდამაცვას კისერზედა,
მაინც კიდევ იმედი მაქვს
გამარჯვების ჩემს ბედზედა.

ვერა მნახავს დამონებულს
ჩემს ქედს წახრილს მანამდინა,
სანამ სრულად არ მიმიტანს
შავს სამარის კარამდინა.

—

არ მეშინის ამ ცრუ-სოფლის,
რაც გინდ მიმტროს ამ მაცდურმა,
საწაღმართო ცხოვრების გზა
რომ მატაროს სულ უკუღმა.

მ—გ—მე.

„ვით დილის ნამი აბიბინებს
უდროვოდ დამჭკნარ, ფერ-მიხდილ-მდელოს,
ისე გვიმთელებ ჩვენც მაშვრალს-გულსა,
და მისთვისა ვსომთ შენ სადღეგრძელოს!

—

უფროს მოძმებში რჩეულთაგანო,
უმცროსებისთვის სამაგალითო,
დავრდომილთათვის გულ-დაწყვეტილო,
სულ-დგმულო მხოლოდ სულ-კეთილითო;

—

იცოცხლე დიდხანს შენდა გუნებად!
ღმერთმა მოგასწროს იმ დღეს ბედნიერს,
რომ შეთანხმებით და სიყვარულით
ვაიძახოდეთ მრავალ-ჟამიერს!..

ფელეტონი

შეშლილის წერილები

—

დილაა. ჯერ კიდევ ცაზედ არ გამქრალან ვარსკვლავები; აქა-იქ შეჯგუფულან, თითქოს უკანასკნელად ერთმანეთს ესალმებიანო; ერთი-ერთმანეთს მიჰკვრიან, თითქოს ამით უშველიდნენ საბრალონი, რომ მძლავრმა მზემ არ გააქროს ისინი.

სრულად. სიო მშვენიერად მოჰბერს და თან მოაქვს ათას სურნელოვანი ყვავილების სუნი. ყველა სულ-დგმული თავისუფლად სუნთქავს და მკერდს უშვერს სიგრილეს. არიან ხოლმე იმისთანა წამები, როცა კაცი ჰგრძნობს თავს ფართოდ, ლაღად და სცდილობს დასტკბეს ბუნების სიმშვენიერით, თითქოს მას ქვეყანაზედ ეს ერთი სიამოვნება-ღა დარჩენია. მაგრამ დაჰქროლამს სასტიკი ქარი და მოსწყვეტს გულიდგან კოკორს ვარდს. აგერ, მაღლა მთის ფერდობებზედ დაფოთლილი ბუჩქნარი მოჩანს, სიცოცხლე ეტყობათ მის მწვანე ფოთლებ: შრიალებენ და ინძრევიან და თვით ბეჩქიც ირყევა, თითქოს იმ ადგილიდგან მოცილება უნდოდესო. სად წახვალ შე, უბედურო; შენ საუკუნოდ მიბოჭვილი ხარ მიწაზედ; ერთი-ღა დაგრჩენია: უყურო მზეს-და ეველრო, ყინვამ სრულაად არ მოგისპოს სიცოცხლე. აგერ კურდღელიც გამოხტა იქიდგან. იხტუნე ფხიზელო, სულ-დგმულო, სინამ თეთრი კბილები ჩაუჭერდნენ შენს მალალს ხოოცში. ვერც შენ დაენდურები შენს ბედს; ასეა ბუნების კანონი: შენ ბუჩქი დაგიჩემებია და შენც ვაცი გიჩემებს. აგერ კიდევ მეორე ეკლის ბუჩქში მერცხალი გაბმულა. საცოდავი, რა რიგ ფთხრიალებს. სად არის ქორი, რომ მზა მზარეულს არ დაგაცხრება. იქნება გეშინიან რომ არ გაჩნდეს და იმიტომ იბრძვი, სიცოცხლე გადაარჩინო. მაგრამ ძვირად არა ღირს შენი სიცოცხლე, დღეს თუ ხვალ შეგეკვეცება ეგ ფრთები, რომლითაც ეხლა უძალოვანდები ქორს. სიცივე იმისთანა მტერია შენი, რომ იგი უჩინრად, ძალა უხმარებლად მიგისუსტებს კუჭს და სიცოცხლესაც. მაგრამ ერთის წუთის სიცოცხლეც კი ძვირია ყველასთვის. მოიცა აგიშვებ. იჯრინე საცოდავო სულ-დგმულო, იქმნება შენს ბღარტებს მაინც მიესწრო; ისიც კარგია, თუ მისწარი! ღრუბლები თანდისთან დაეშვნენ; უთუოდ წვიმას აპირებს.

ღმერთო ჩემო, განა სულით ავადმყოფობაც შეიძლება? სულით ავადმყოფებს გიჟებს ეძახიან, მაგრამ ეს კიდევ ბედნიერებაა; გიჟი ვერა გრძნობს თავის სიგიჟეს... თავში ერთი მეორეზედ უარესი ჰზრები გამიელვებენ ხოლმე. ბიჟი ვარ, მაგრამ გიჟი სრული გრძნობით და საღის ტვინით. მაშ ეს რა ეშმაკია, ეს შემაძრწუნებელი ფიქრები? რა იწვევს იმათა? იქნება მშიოდეს. ფიზიოლოგნი ამტკიცებენ, რომ შიმშილს სხეულზედ და კერძოდ ტვინზედ გავლენა აქვსო, მაგრამ არა, მე დღეს ვისადილე და ვისადილე ასე, როგორც არა ესადილობ ხოლმე მთელს თვეში. მაშ რა ეარის ეს აურ-ზაური ფიქრები? მართლა, ზოგნი კიდევ იძახიან, რომ ამ დკმოიარეობას სიყვარულიც იწვევსო. მაგრამ ვინ შემყვარებია? ჩუმათ ხომ არავინ ჩამიჯდებოდა ამ ამოსავარდნელ გულში და ჯერ ძე ქრისტიანს ჩემთვის არც კი გაულიმავს. არა ეს სიყვარული როდია, სიძულვილია უფრო. დიახ სიძულვილია—სასტიკი, გაუმაძღარი, ყველას დამღუპავი. მაგრამ, საკვირველია, ეს სიძულვილი საიდან შეამენერგა გულში, როცა ყველა გარშემო სიყვარულს მიმოძღვრებდნენ? ან ვინ უნდა მძულდეს? ყველაზედ უწინ ჩემი თავი, რადგანაც არ შემიძლიან ამ გრძნობას წინა-აღუდგე და დავთრგუნო იგი. მეორედ... მეორეთ მძულს ყველა, რადგანაც სიძულვილს მოსდევე სიძულვილი: მე ყველა შემიძულებს და მეც მათ შევიძულებ, ფერი ფერსა ჰბადავს. ღმერთო ჩემო, ეს რა ქსელებში ჩავები. ან რათა მძულს და ან რად ვეძულვებინები!? არა, ეს არც სიძულვილი იქნება, რადგანაც ჩემი თავი არა მძულს: მე მინდა ვიცოცხლო. რომ თავი მძულებოდა, თავს მოვიკლავდი და საუკუნოდ მოვსპობდი ამ გრძნობას; იქნება ჩემში იფარავდეს თავს ყველას სიძულვილი. ისევ უთუოდ სიყვარული უნდა იყოს. მაგრამ ვინ მიყვარს, რომ არ ვიცი? ჩემი თავი მიყვარს და მიყვარს იმიტომ, რომ ვიცოცხლო, მაგრამ აქედან რა გამოვიდა? მე მიყვარს ჩემი თავი იმიტომ, რომ სხვა არვინ არის სიყვარულის ღირსი; მე იმისთვის ვიცოცხლებ, მაგრამ მარტოდ სიცოცხლე, რომ არ შეიძლება? მაშასადამე სხვაც მყვარებია. რათ მიყვარს სხვა? თავი მიყვარს იმიტომ, რომ ვიცოცხლო. სიცოცხლე არ შემიძლიან უმეორედ, მაშასადამე ეს ხვა სიცოცხლისთვის მყვარებია, სიცოცხლე ყველასთან შეიძლება; მაშ ყველა უნდა მიყვარდეს. არა, ყველა რომ მიყვარდეს, ყველას ვეყვარები, მაშასადამე რა ადგილი აქვსთ შავს ფიქრებს ჩემს თავში?

საშინელი სიზმრები ვნახე. ზოგნი იძახიან რომ სიზმარი ძილი არის სულისაო. მე კი ვიტყვი, რომ იგი არის ომი, სადაც სული ებრძვის გრძნობებს. რა არა ვნახე; ძმა ძმას აღარ ინდობს; უსინიდისოდ ატყუებს და თავს მართლულობს იმითი, რომ ეს პოლიტიკაო... აგერ კიდევ ამბავი მოვიდა, რომ ეს ყაჩიღად გავარდაო, ის და ის მოჰკლაო. ღმერთო, როდის აკმარებ ქვეყანას ამ მოელინებას! ნუ-თუ წამალი არ დაედება ამას? ნუ-თუ არავის აფიქრებს ეგ სენი? მაგრამ ზოგს ეგ სენად

არ მიაჩნია; ამბობენ რომ ესა და ეს ყაჩაღი გენიოსიო ღმერთო, დაგვიხსენ ამისთანა ფილოსოფოსებისგან, თორემ მალე იმასაც იტყვიან, რომ ქურდს ეკუთვნის ჩვენი სარჩო და იმიტომ გვპარავსო. გამართლდა იმ ოჯახ ამოსაწყვეტი გეგელის წინასწარმეტყველება: „ქონება და არ ქონება ერთიაო.“ ლუკმა კი ველარ შეუჭამიაკაცს თავისუფლად. მუდამ სინიდისი გტანჯავს; მოვალეობა გაწუხებს. მუდამ სიფხიზლით ძილი შეუძლებელია; ერთხელაც იქნება ტკბილად ჩაგეძინება და მაშინ... საზარელია საფიქრებლადაც!.. ამ საშინელს სიზმრიდგან მხოლოდ ერთი პასუხი გამოვიტანე. მიყვარს იმიტომ რომ მძულს, მძულს იმიტომ რომ მებრალება, მებრალება და ამ შებრალებას მოსდევს მოვალეობა შველისა. და ყველა ეს იმიტომ, რომ საერთო ჰარმონია დაჰყარდეს ქვეყანაზედ, ე. ი. მე უდარდელად ვიცხოვრო. დღეს ერთმა ჩემმა ჭკვიანმა ამხანაგთაგანმა მითხრა: „კაცო, როდემდის უნდა იარო ეგრე გზა-აბნეულიო?“ ამას მეცა ვგრძნობ, მაგრამ რა ვქნა? ჩემსავით ცნობის მოყვარე და ამისთანავე ალტაცებული ხასიათისა ყველა იყო, მაგრამ... ყველამ იპოვა ადგილი, რომელსაც თავის ძალას ახმარებენ და სვინდისთან გაბათილებულნი გომოდიან. აგერ, ამ ჩემმა ამხანაგმა მასწავლებლობა იშოვა და დაჰლილინებს თავის ბედს, ცხოვრების „მრავალ ჟამიერს?“ მე რომ არა მეშველარა. მე თვითონ არ ვიცი რა მწადიან. ერთიდგან მეორეზე ვხტივარ, თითქოს ასკაკუკას ვთამაშობდე. თან დროც მირბის შეუმჩნევლად. ვის მივმართო, რომ რჩევა ვკითხო? ლამის ამ პაპანება მზეში დიოგენივით ფარანი ავიღო და პატიოსანს კაცს დაუწყო ძებნა. ერთი პირს გარიდებს სრულებით და მეორეს ხელებზედ აბაზიანების დალი დასჯდომია ბევრი ფულების ხვეტით. ისე ზიხარ და ეკითხები თავს, შენს მეგობრებს უხმო ნიუტონებს და გალილეებს. ეკითხები: მიწა ასე რო ტრიალებს, მე როგორ-ღა დავტრიალდე—თქო? მაგრამ გვიან მიიღებ მათგან პასუხს, უკანასკნელს დასკვნას.

სოკრატი იძახდა: „კაცი ორსულია ჭეშმარიტებებით და მე ბებია ვარო.“ არა გვანებულა ჩვენს ბებიებს. ნეტავი ეხლა გააცოცხლა ის დალოცვილი, რავდენს ვაჟებს მაშობინებდა! ჩემმა ამხანაგმა რომ იცოდეს ჩემი ტანჯვა, აღარ მეტყოდა:“ როდემდის უნდა აგრე იარო გზა-აბნეულიო?“ ან ვის არა აქვს ეხლა გზა აბნეული? ზოგ-ზოგს სინდისისთვის ჩიქილა მოუხდია და ჰგონია ცხოვრების ბორბალოს მეცა ვკარ ერთი ქინუნჯი და წინ წავწიეო...

მეც პოეზიას მინდა მივყო ხელი, მით უფრო, რომ ეს ჩემს ტემპერამენტს მოუხდება. ეხლა ვილაცას ახალი ეპოქა შემოუტანია პოეზიაში:“ „ქუხილი და ჭექა;“ „ჯანყი და ბორუსი.“ ამ ოთხი სიტყვით გადმოიცემა ამ პოეზიის შინაარსი, მაგრამ თავს რომ არ მოდის. ეს ისე არ ეთანხმება ჩვენს ცოვრებას, როგორც კედელს-ცერცვი.

საითაც მიიხედავ ჩვენი გონების სვეტებს „დამაკვირდი“ აწერია. ერთს ჩემს ნაცნობს ვკითხე: რას გააკეთებ სახლში? მეთქი. მე ძამიავ, თუმნიანი უნდამ მოვწველოვო. ნეტა თუ რაიქნება ეს თუმნის მოწველა? ჩვენში ძროხებსაც ვერა წველამენ რიგიანად და ის კი თუმანის მოწველავს როგორ მოახერხებს; როცა მას მეორედ დავეკითხე, მითხრა, რომ ჩვენ ფული გვაკლიაო, თუ ესეც, ვიშოვენთ ბედნიერები ვიქნებითო. აი, კიდევ ახალი ჰაზრი! რაღას ვეტყოდი. „ღმერთმა რძე არ აგიხაჭოვოს მეთქი“ და შევაგდე კენჭი.

გოლგოთა.

ხალხური პოეზია

დეკეული ჩამორბოდა
დაგლეჯილი მგლისაგანა;
მე ბევრი ქალი მინახავს
ნამტირალი ქმრისაგანა.

მაღლიდგან ქორი აფრინდა,
გადმოხედა ვაკესაო;
ქალოვ, ეგ შენი ხუმრობა,
ვიცი დაგამაკებსაო!

პატარა ქალოვ ანაო,
ჩამოდი ატამთანაო,—
ატმის ფოთოლი მოწყვიტე,
დაიდე სატკივართანაო,—

(შეკრებილი სიღნაღის მაზრაში
რ. მიჩხაანელისაგან)

ახსნა ხალხურის გამოცანებისა *).

ა.—ქაღალდი, საწერ-კალამი და წერა.
ბ.—სათვალე.

ა.—როდინი (ავანგდასტა) ბ.—წვიმა და ღრუბელი. გ.—ნამყენი. დ.—ბადე. ე.—თვალები. ვ.—სიბერე.

ახსნა არითმეტიკული გამოცანებისა *)

ასი მანეთად იყიდდა:

	90 ხბოს	—	45 მ.
	9 ძროხას	—	45 მ.
და	1 ხარს	—	10 მ.
	100 სული	—	100 მანეთი.

ამ გამოცანის სწორი ახსნა მივიღეთ 1. კნიაქნა ანასტასია რაფაელს ასულის ერისთავისაგან 2, ივლიანე ქავთარაძესაგან. და 3, კოტე ნასიძისაგან.

ახსნა გამოცანა-ფოკუსისა. (*)

სამივე შაქარ ყინული ქუდებიდამ გამოიღეთ, ქუდი თავს დაიხურეთ და შაქარ-ყინულები კი თქვენ მიირთვით. ამ გვარად სამივე შაქარი ყინულები ერთ ქუდს ქვეშ იქნება.

გამოიცნო ივლიანე ქავთარაძემ.

არითმეტიკული გამოცანა.

ორ აბაზად უნდა იყიდო ორმოცი კვერცხი: ქათმისა, იხვისა, და ბატისა. წყვილი ქათმის კვერცხი ღირს—1 კ. იხვისა თითო 2 კ. და ბატისა 3. კ.

მოხევის სიმღერები.

შენ, შემოქმედო, შენ გე[illegible],
აყვავდეს ჩემი მხარეო;
აწ უმღურს უთხრა აღზდევგინ,
დასტკბი და გაიხარეო!

***

ბულბულო ტკბილად დაჭყევე,
ქვეყნად გაშუქდი მთვარეო,
ვარდო, კოკობო, ნამცვრეო,
სატრფოსკენ დაიხარეო!

***

ოღონდაცა ჩემი სატრფო
კეთილზედ დაამყარეო!
მაშინ, თუნდა იმ წუთაში
გულს მიწა მომაყარეო!

მოჩხუბარიძე.

მარტო ვარ.

მარტო ვარ, მარტო ვიმღერი,
არავინა მყავს მობანე!
მაისის წვიმავ! წამოდი,
გული სევდისგან გაბანე;
ნიავო! წყნარად დაჭქროლე,
ფოთოლს ტაშ დააკვრევინე,
სწორის არ გამტანს, უფალო,
ცხვირი სადმ წააკვრევინე!

მოჩხუბარიძე.

კვირიდან კვირამდე

ჩვენ შევიტყევთ, რომ „Сѣверный Вѣстникъ“-ს მოუსპია თავისი არსებობა. ეს ამბავი მეტად სამწუხარო მოვლენაა რაკი გაზეთი იქამდისინ მიაღწევს, რომ სიცოცხლე ესპობა, სჩანს: ან თითონ არ აკმაყოფილებს ხალხის მოთხოვნილებას მაშასადამე არ ვარგა ან—მკითხველები არა ჰყავს.

ჩვენის აზრით „С. В.“ რაც კი შეეძლო ყოველისფერს აკეთებდა და არც უსარგებლო ორგანი იყო.

---

*) იხილეთ „თეატრი“ № 27.

რეალურ სასწავლებელში წრეულს ექვსი კლასიანი სწავლა შეუსრულებიათ: 13 სომეხს, 3 ქართველს, 3 რუსს და 2 ნემეცს.

სიღნაღის მაზრიდამ იწერებიან: ამ უკანასკნელი ათი წლის განმავლობაში ხალხი ამისთანა ჭირნახულისა და ბალახის მოსავალს არ მოსწრებიათ, პური, ქერი. ფეტვი, და სიმინდი ყოველის ფერი უხვად მოდისო.

პურისა და ქერის მკას მკათათვის დამლევამდეც ვერ მოასწრებენო.

უბრალო მუშა დღეში ერთი მანეთი ღირსო...

ქ. სოხუმში ფილოქსერა კიდევ აღმოუჩენიათ, მუშაობა მარდათ მიდის თურმე. ამ ფილოქსერას იმდენი მუშები უნდება, რომ ეხლა მუშა დღეში 1 მან. 40 კ. არც კი იშოვებაო.

ჩვენ ქართულს დრამატიულს დასს კიდეც დაუმთავრებია თავისი წარმოდგენები ქუთაისში და იქიდან ფოთში და შემდეგ ბათუმში გამგზავრებულან. ქუთაისში დასს 3 წარმოდგენა გაუმართავს, ხალხი ბლომად დასწრებია, პიესები ჩინებულად შეუსრულებიათ. განსაკუთრებით კარგად უთამაშნიათ მაღალ ნიჭიერს არტისტ ქალს. მ. მ. საფ-აბაშიძისას, თვითონ აბაშიძეს, აწყურელს, მოხევეს, და ქეთ. ანდრონიკოვისას· მე 4 წარმოდგენა გაუმართავთ კურს შესრულებულ გიმნაზისტების სასარგებლოდ.

ჩვენ გვატყობინებენ, რომ ამ ხანებში სურამში წარმოდგენის გამართვას აპირებენ „წერა-კითხვის საზოგადოების“ სასარგებლოდო. ითამაშებენ სუნდუკიანცის კომედიას „დაქცეულს ოჯახს.“ ჩვენის მხრით ვისურვებთ, რომ ეგ პატიოსანი განზრახვა მარტო განზრახვად არ დარჩეს.

ხმა სხვა-და-სხვა კუთხიდამ

(ქ. ფოთი 7 ივლისს 1886 წელს)

ივნისის უკანასკნელ რიცხვებში ფოთს ესტუმრა დიდის ხნის ნაცნობი ჩვენის საზოგადოებისა ქართული დრამატიული არტისტების ამხანაგობა, რომელთაც გამართეს აქაურს კლუბში ორი წარმოდგენა. წარმოდგენამ საუცხოვოდ გაიარა, მხოლოდ ხალხი კი იმდენი არ დასწრებია, როგორც წარსულ წლებში ესწრებოდენ ხოლმე, რადგან ზაფხულის გამო ბევრნი გასულნი იყვნენ ქალაქიდამ.

არტისტები ყველანი ძლიერ კარგათ ასრულებდნენ თავიანთ როლებს: ა. მოხევე, ვ. აბაშიძე, დ. აწყურელი, ნ. გიორგობიანისა და სხვანი; განსაკუთრებით მშვენიერი იყო განთქმული თავის ნიჭით, ხელოვნობით ქალი არტისტი მ. საფაროვი—აბაშიძისა, რომლის სცენაზე გამოსვლისათანავე განუწყვეტლივ ტაშის კვრას ბოლო აღარა ჰქონდა ხოლმე. სპექტაკლის გათავების დროს პატივცემულ ქალ-არტისტს მიართვა მშვენიერი თაიგული. შემდეგ ორის სპექტაკლისა დასი ბათუმისკენ გაემგზავრა.

დიდათ სასიამოვნო იქნება ჩვენის საზოგადოებისათვის, რომ ზემო ხსენებულის პატივცემულის არტისტების საზოგადოება არ დაგვივიწყებდეს და ყოველ ზაფხულობით გვესტუმრებოდეს. წარსულ ივნისის 6 ქართულ სცენის მოყვარე საზოგადოებისაგან აქ იყო გამართული ერთი სპექტაკლი; ხალხი ბლომად დაესწრო. შემოსული ფული ამ სპექტაკლიდამ დანიშნული „ქართველთა შორის წერაკითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების“ სასარგებლოთ. სხვათა შორის კარგათ შეასრულეს თავიანთი როლები ბბ. იეზოვმა, გ. გაბრიჩიძემ და განსაკუთრებით კარგათ თამაშობდა ყოვლად ნიჭიერი სცენის მოყვარე ელისაბედ ჭოჭუას მეუღლე და პერეკრესტოვის ქალიც.

ბ. კ—ძე

რამე-რუმე

ერთს კოჭლს იმერელს, რომელსაც ყაბალახით თავი მაგრათ შეკრული ჰქონდა, წინ შემოეყარა ერთი ზორბა, ღიპიანი, უშნოდ ჩასუქებული შავ-შავი კაცი.

— გამარჯვება; მიაძახა იმერელმა. მგზავრმა პასუხის ნაცვლად ერთი სხვა ნაირად შეხედა, კარგათ გადაათვალიერა, უყურა, უყურა და ბოლოს უთხრა:

— ვაი იმ შენს ბრიყვს ექიმს კი რა უთხრა, რომელმაც ფეხის მაგიერ თავი შეგიხვიაო!

— მე კი იმ კუპრავს რა უთხრა, რომელმაც ასე უშნოდ და ისიც გვერდამ გამოგკუპრაო, მიუგო იმერელმა.—

ივლიანე სენაკელი.

ერთს ვიღაც კარგად ჩაცმულს კაცს ბატარა ვაჟი მიჰყავს სულით. გაუსწორდა ბავალს თუ არა ბავშვმა ტირილი დაიწყო:

— მამილო, აი ეს ვაშლი მიჰყიდეო.

— ვა უ-დე господинъ, ეგ ვაჟი განა შენი ნაქსარი არ არის, რომ ასე ატირებ!

მამა, რადა გაუწყობოდა, იძულებულ იქმნა ერთ გირვანქა ვაშლი ეყიდნა თავის შვილისთვის.

ბავშვმა სულ-მეორედ მორთო ტირილი, ვა კინაზ, რად ატირებ ეოდო არ არის. ერთი უყიდე და გული დაუტკბეს!

— ვა, გაიოცა მამამ, არც ასეთი ჭირვეულობა უნდა, შვილო. ბავში შეუწყვეტლივ სტირის. მამამ უყიდა კიდეც ერთი გირვანქა მსხალი. მაგრამ ხაქმე ამით როდი გათავდა, ბავშვი ისევ ტირილს მიყო, მაშინ გაკვირებული მამამ კინტოზედ უჩვენა და უთხრა: აი თუ არ გაჩუმდები ეგ კინტო გაგეიდისო.

— მაშ-მაშ, მიუგო კინტომ და ერთი ისეთი შეჰხედა ბავშს, რომ უფრო შეაშინა და მეტად აატირა,— მამა კინტოს სთხოვს ბავშის დამშვიდებას. კინტოც ამშვიდებს:

— Мольчи душа, ბავში ტირის.

— Мольчи მეთქი და! ბავში ტირის.

— Мольчи штоли ღუპუსტრაც ... ის შვილო! ვაი!...

— ?!?!...

ერთს ტენორს ბევრი მღერისაგან მთლად წართმეოდა ხმა და «კარლოსის» როლის ასრულების დროს ისე საშინლად თურმე შეჰყვირა: «მას ვუძახი და არ ესმისო!» რომ ზოგნი ძალა-უნებურად ერთს ადგზედ შესტნენ.

„ოჰ, რა ბედნიერი ყოფილა, რომ შენი ხმა არ ესმის, თორემ შენი მტერი ეურებს დაუჭედიო!“ იოსუნჯა ვაკაკიმ.

ქალაქში ერთს სასლის კარებზედ ელექტრონიული ზარი აქვს გაკეთებული და ზედ შემდეგი წარწერილია: «ღილს თითი დაჭირეთ და თუ 20-ან 30 მინუთის შემდეგ კარი არ გაიღოს, მეორედ კიდევ სცადეთ».

კარგია თქვენმა მზემ! მაშ ოთხჯერ რომ მიაჭირო ორი ს

ლი ჩავარდნია გულში, იტანჯება, ჩამომხმარა დარდისაგან, მაგრამ არავინ არ იბრალებს, მის გულის დუღილს და კვნესას არავინ ყურს არ უგდებს.

სიყვარული!... აააჰ! მაგის მომგონს რა უთხრა, რომ ეგ არ მოეგონა! ბიჭო, ცეცხლი არ არის, მა რა დარდუბალაა, რომ ქალისთვის სულსა სწირავდე, დღეღამ მოსვენება არა გქონდეს, იობივით იტანჯებოდე და ის კი ვიღაც ოსერს გადაჰკიდებოდეს, სხვა მოსწონდეს, ისეთი, რომელსაც ის ფეხებზედ ჰკიდია და შენ—მისის ეშხით დამწვარ-დადაგულს—ყურადღებას არ გაქცევდეს...უჰ, ამისთანა ქალს მუმუ მოსჭერი,... მაგრამ როგორ მოსჭრი, რომ გიყვარს, ღმერთივით იმაზედ ლოცულობ, დღე იმის სადღეგრძელოსა სვამ და ღამე პირ-ჯვარზე ახსენებ! თუმც ბევრსა ლანძღამ, რომ გაწვალებს, ჯავრი მოგდის, რომ ისეთი კაცი შეჰყვარებია, რომელსაც ის არ უყვარს; ამბობ ჭკუა ტიურნურში გაჰპარვიაო—მაგრამ შენა სტყუი, იმისი ბრალი არ არის, რომ ის უყვარს; როგორც შენ ის გიყვარს, იმასაც სხვა უყვარს. რამდენჯერ თავს იწყევლი, გაჩენის საათს იგინებ, შემქნელის სულს ტარტაროზებს უგზავნი საწირველად და მოსახსენიებლად—აქაც შენა სტყუი, სიყვარულმა ბევრი რამ იცის, თუ ერთი გამაგრდა და თავის არწივის ბრჭყალები მოგიჭირა, ისე გამოგატვინებს, რომ ვეღარ გაიგებ, თუ თავი სად გაბია და ფეხები სადა, ეშმაკის ჯოჯოხეთში შეგასომს და შეითან-ბაზარზე ისე ამოგატარ-ჩაგატარებს. ჯავრი მოგდის, რომ შენს თავს იმის მონად ჰგრძნობ, იმის დედმამის ტაბლას ტარტაროზურს ლოცვა-კურთხევას უგზავნი, მაგრამ ათასი ჭიჭინაზე გასქდე, ვეღარას უშველი, იმის მონა ხარ, იუბკის ზოლტებში ჰყევხარ გამოკრული და არ გასუნთქებინებს.

ვა, მაშ ჯავრი არ მოგივიდეს. კაცო! შეგიყვარდება ვიღაც მატუშკა გოგო, გიჟდები, აღდგომის კვერცხსავით ჩამომხმარხარ, ფერი აღარ გადევს სახეზე, იმის ეშხით საიქიოდგან მოსულს ტირაცუას დამსგავსებიხარ, ესვეწები, ევედრები და ფეხებზედაც არ გიკიდებს?! იმის გულისთვის სკანდარნოვის ხელობა დაგიჭერია, მესტვირეობ, თავს ისეთქავ, სიტყვას სიტყვაზედ აწყობ, სწერ:

პოჟალუი, ტებე ლუბიმ,
დლია ტებე დუშუ გუბიმ.
ტვოი ტურნური ი პრუჟინა
მოი გალავა პაკრუჟილა.
ზაჩემ მნე ნი ხოჩიშ ლუბიტ,
ზაჩემ ხოჩიშ მენე უბიტ?
ზაჩემ მოი გალავა მაროჩიტ,
ი ტუდი-სუდი ვაროჩიტ?
ანგელ რაია, დუშა იაშჩიკ,
ია ტვოი ლაკეი, სტოროჟ, იამშჩიკ!
პოდი კამნე, პოდი ბლიზკი,
პოცალუიმ ტებე ვ ვისკი!
რაზ პასმატრი, მიგნი გლაზმი,
პოტომ ხოჩიშ დუშუ ვაზმი!

ტყუილად, არაფერსა გშველის შენი თავის ტესა, მისი გული სხვასთან არის, სხვას დამონებია, ცხრაჯელ რომ ფეხის გული ულოკო, ერთხელ არ შემოგაფურთხებს, ტყუილი არ არის. შენ კი გულში ჯოჯოხეთის ცეცხლი გინთია... ოოხ-მე!...

მაგრამ უკაცრაოდ, რომ სიყვარულის ამბავს მოგიყევი, ხომ გაგიგონია—მელას რაც აგონდებოდა, ის ესიზმრებოდაო. მეც მაგ დღეში ვარ, ძმაოჯან, საყვარელს ქოშში დაუმწყვდევივარ და სულ მირისხდება, რამდენსაც ვეალერსები, მინდა ფეხის გულზე ხელი გადაუსო, იმდენს ქუსლს ჩამკრავს ხოლმე და ჩამაჩუმებს.

უკაცრაოდ, გენაცვა, სხვა დროს უფრო ქალაქის სხვა ამბებს მოგწერავ! დასასრულ ერთს რჩევას მოგცემ,— დედა-კაცს ერიდე, ერიდე მაგათი სიხსილა კი გაწყდა, თორემ ჩემს დღეში ჩავარდები, ჩემსავით ბედს გაწყევლინებს, ქონს ამოგიშრობს, შეგტრუსავს და არ გაგათბობს, ცხრა ვარდი რომ ჰქონდეს, ერთზე არ გასუნებინებსს... ოჰ, დედაკაცი!... აახ ნეტა რატომ მაჯლაჯუნა არა ვარ, რომ სული შეგისუთო!...

შენი დალაქი იეშია

თეატრი და მუსიკა.

ბ. ნიკოლოზ ჩერნიგორიელს დაუწერია ტრაღედია სახელად „ბალკანიის მეფა.“ აი შინაარსიც: ჩერნოგორიელი სტანიში სამშობლოს ჰღალატობს და სულთანის დაპირებით გამობრუებული, რომ ფაშობას მისცემს, ოსმალეთში გადადის. მამა მისი დაბრუნებას ესვეწება, მაგრამ ის თავისას არ იშლის და ოსმალოს

კარი ჩერნოგორიაზედ სიამრად მოჭყვეს. სტანიშის სამშობლოს ღალატის სმა მის სატოლე, ბერუნ დანიცის ქალამდისაც აღწევს. ქალს ეს არა სკერა, მიდის თავის საქრმოსთან და ეკედრება, სამშობლოში დაბრუნდეს. სტანიში მტკიცედ აგდგა თავის სურვილს. ძას, როგორც ეველა შეჩვენებულს, ზნეობით დაცემულს კაცს, შესძულდა თავისი სამშობლო და მზათ იყო, რითაც შეეძლო ყოველი ვნება მოეტანა მისთვის.

— შენ რაღა დაგრჩომია ჩერნოგორიაში სანუკარი და ძვირფასი? ‖ კითხვას დანიცას, ტიტველა მთებში კარგსა რას ‖ სხედვ? შენ ჩემთან დარჩი—მთელი ბოლკანიის მეფად გაგხდი.

— იქაური ყოველის თერი ჩემთვის სასიამოვნოა, თავგამოდებით უმასუხა ბატრიოტმა ქალმა. მე მგონია, რომ მზე მსოლოდ იქ ანათებს და დანარჩენს ქვეყნებს კი ოდნათ ‖ ფენს შუქს. მე ჩემს სამშობლოსთან მაკავშირებს სარწმუნოება, სისხლი, ბატიოსნება და სიყვარული!

ამ ლაბარაკის დროს სტანიშს მიუახლოვდება მისი მამის ერთგული მეგობარი, მოხუცი კაცი და ისიცა სთხოვს დაუბრუნდეს სამშობლოს. სტანიში მოთმინებიდამ გამოდის და ‖ ეკლავს ამ მოხუცს; იგი მიწაზედ გართხშული მაინც კიდეკ ეკედრება:

— მე შენ გაბატივებ ჩემს სიკვდილს, მომაკვდავი ტუჩებით ხელებს დაგიოცნი, თუ რომ სამშობლოში დაბრუნდები!

საყვარის სმა ისმის, სტანიში წამოდგება და უბრძანებს კაცს მოემზადოს ჩერნოგორიასთან სიამრად. დანიცა დაუოქებს, ქვითინით უკოცნის ხელებს და ეხვეწება გავიქცეთო. მაგრამ, რაკი დაინახავს, რომ ყოველკე გათავებულია მათ შორის და სტანიშის დაბრუნება არავითარ ძალს აღარ შეუძლია, ფეხზე წამოვარდება და შეეკიკლებს ოსმალოს კარს: „ეი, ვისაც უნდა რომ მე იმისი შვიქნე—დეე, გული გაუბოს ამ სამშობლოს მოღალატეს!“

სტანიში გატოფებული მივარდება დანიცს და თავისის ხლშით სიცოცხლეს უსწრაფებს.

— წყეული და კრული იყვ შენცა და შენი უწმინდური საქმეც! ძლივსღა დაიჩურჩურა მომაკვდავმა ქალმა.

კვირას, 6 მკათათვეს, საზოგადოდ თეატრში „სიოკალსა ბალში“ ქველმოქმედების გასაზრახეთ წარმოდგენა იყო გამართული და თუმცა აგდგილების ფასი მოემატებინათ, მაგრამ სალსი მაინც ბლომად დაესწრო. მიდიოდა ორ მოქმედებათანი კომედია და ოპერეტტა. პირველი სასულელის ნიშუშს წარმოადგენდა და მეორე—უტვინოობისას. საკვირო, რომ ბ. რეკისორმა ტრუპის წარმატებისათვის მაინც ბეესის შინაარს ყურადღება მიექცია და უფრო ასროვანი რამ ამოირჩიოს სოლმე.

როგორც შევიტყეთ გამოჩენილი რუსის არტისტი-სტენების მკითხველი ბ. გორბუნოვი ამ სანებში ქალაქს ჩამოვა.

ერნესტ რასსის, რომელიც ესლა ბერლინში იმყოფება, ამას წინეთ ისპანიის „იზაბელლის“ ორდენი ებოძა. ეს ორდენი მას ისპანიის საელჩო წარმომადგენელმა ბერლინში, თეატრში რეპეტიციის დროს მიართვა. რასსის ესლა 38 ორდენი აქვს და ამას გარდა ბრაზილიის კარის ბოლკოვნიკის ჩინიც.

ამ ტოტა ხნებში ეველა იტალიის გაზეთებში დიბეკდილი იყო განცხადება, რომელითაც ნაბოვნი ხელთ ნაწერი ოპერის ავტორს ეძებენ. ეს ოპერა ერთს ყმაწვილს გენეციას და ბოლონიეს შუა რკინის გზის კაგონში უპოვია და პოლიციისათვის წარუდგენია. ამ ხელთ ნაწერის განხილვის შემდეგ აღმოჩნდა, რომ როგორც, მუსიკა აგრეთვე თექსტი ერთი და იგივე პირის დაწერილია. უსასყიდო ოპერა სრულიად დათავებულია თურმე, მცოდნე პირნი მას დიდათ აქებენ და ავტორსაც დიდს წარმატებას და სასელს უქადიან.

ვ ი ს ი ბ რ ა ლ ი ა?

(გაგრძელება).

ლიდიას საქმრო მდიდარი და ფრიად განათლებული კაცი იყო. სამის წლის წინად მან ციურიხის პოლიტეხნიკურ ინსტიტუტში დაასრულა სწავლა (ციურიხშიეე გაიცნო ლიდიაც) და შემდეგ, თითქმის ნახევარი ევროპა მოიარა იმ მიზნით, რომ

საუკეთესო ფაბრიკების წყობილება გაეცნო. უნდა გენახათ ლიდია, როდესაც ყურს უგდებდა მის პროექტებს, შესახებ იმ ცვლილებისა, რომელსაც იგი მოახდენდა თავის ფაბრიკებში; რა აღტაცებით ადევნებდა თვალ-ყურს, როდესაც ლიპსკი უხატავდა თავის მომავალ მუშათა საცხოვრებელ სადგომებზედ, სკოლებზედ, სამკურნალოებზედ და სხვა ამ გვარ ღარიბ მუშა ხალხთა მდგომარეობის გაუმჯობესობაზედ. ძნელად შეიტყობდით, ამ ორში ვინ უფრო კეთილი იყო, ვის უფრო ებრალებოდა თავისი თანამოძმე. მხოლოდ ამას კი ვიტყვი, რომ ისინი ერთი-მეორისათვის იყვნენ დაბადებულნი, ერთსა და იგივე ლტოლვილებას და წადილს თითქოს ეს ორი სული ერთად შეერთებინა. ლიპსკი, ლამაზი, ჭკვიანი, მხნე და კეთილი, შეუძლებელი იყო რომ არ მოსწონებოდათ იმისთანა ქალებს, როგორიც ლიდია იყო. წინაშე ამ ძალისა, ამ ფიცხი ბუნებისა, თვით ლიდიამაც აგრეთვე ფიცხმა და მიმზიდავმა ვერ შეიმაგრა თავი.

ერთ თვესაც არ გაუელია შემდეგ ზემო-აღწერილი საღამოსი, ლიდია ლიპსკის ცოლი შეიქმნა და მაშინვე ცოლ-ქმარი ს-კენ გაემგზავრნენ.

— გვნახეთ, მეპატიჟებოდა ლიდია გამოთხოვების დროს.

— გნახამთ, გნახამთ, შორიდგან ხილვით მაინც არის ვისიამოვნებ იმ ცხოვრებით, როგორიც, იმედი მაქვს, თქვენ გექმნებათ; რამდენიმე დღით მაინც დავსტკბები იმ ბედნიერებით, რომელსაც ჩემთვის აღარ მოველი.

რატომ!

— ჩემი ხელობა, ლიდია მიხაილოვნა, თეორიაა და ლუკმა პური (საზრდოება). ამ თეორის აღსრულება ცხოვრებაში ბედს ურგუნებია მხოლოდ იმათთანა ბედნიერთათვის, როგორიც არის ლიპსკი. მათი ცხოვრება რთულია, ჩვენი კი... ჩვენ ცხოვრებაში კი ყოველთვის დარჩება ის უძლურების და უკმაყოფილების სიმწარე, რომელსაც ვერაფრით მოიშორებ. ღმერთმა ქმნას რომ ჩვენში ლიპსკისთანა ბევრი გამოვიდეს. მე კი დამიტოვეთ ეს უბრალო იარაღი და ხანდის-ხან მომიგონეთ თქვენი მეგობარი. თქვენ მე არ დაგივიწყებთ.

პასუხად ჩემის სიტყვებისა მან მეგობრულად ჩამომართო ხელი.

წელიწად-ნახევრის შემდეგ მე გავლა მომიხდა ს-ში და, რასაკვირველია, ლიპსკიანიც ვნახე. მათი სახლი დგას ერთ უმშვენიერეს ქუჩაზე, გარეგანი შეხედულობით ის შეადგენს ქალაქის მორთულობას.

ძარი ლივრეით ჩაცმულმა შვეიცარმა გამიღო და რაკი თავიდამ ფეხებამდინ დამათვალიერა მკითხა უკმაყოფილოდ:

— ვინა გნებავთ?

— ბატონი ლიპსკი.

— შინ არა ბძანდება, მითხრა მან და კარების მოკეტა დააპირა. არ ვიცი რათა და ამის ასეთი ქცევა ძალიანკი მეწყინა.

— არც ლიდია მიხაილოვნა არის შინა?

— ლიდია მიხაილოვნა? მოითმინეთ, მოვახსენებ.

ერთი წამის შემდეგ მე ავდიოდი ჩინებულად მორთულს მარმარილოს კიბეზედ. შვეიცარმა ლაქიას ჩამაბარა და თითონ წავიდა. ჩვენ შევედით სასტუმრო ოთახში, სადაც ყოველ ნივთს ემჩნეოდა აღურაცხველი სიმდიდრე. ლაქიამ მითხრა ქალბატონი ეხლავ გამობძანდებაო და დამანება თავი.

ლიდია მიხაილოვნა ხალათში, შინაურულად თავ გადავარცხნილი, ფერ-მკრთალი, დაღვრემილის თვალებით აჩრდილათ მეჩვენა, ის ძალას ატანდა თავის თავს გაეღიმა, მაგრამ ღიმილი ტუჩებზედვე შერჩა. მხოლოდ ისევ მეგობრულად ჩამომართო ხელი, რაღაც წაიდუდუნა და მანიშნა, რომ დივანზედ დავმჯდარვიყავ.

მე შევყურებდი და თანაც ეფიქრობდი, რომ ცხოვრებას არ აუსრულებია მისთვის ის პირობანი, რასაც იგი ადრე უქადიდა. უცბათ მომაგონდა ჩვენი უკანასკნელი შეხვედრა, მისი აქეთ გამომგზავრება ქორწინების შემდეგ. რა მხიარული, კმაყოფილი და ბედნიერი იყო მაშინ ლიდია. უჯრო ყურადღებით დავაკვირდი მის სახეს. რა ქმნილა ადრინდელი ძალის და სიმხნეევის გამომეტყველება? რა საშინლად მიხდათ ფერი მის საუცხოო ლაჟვარდ თვალებს, რომელნიც ოდესმე სურვილით და იმედით ენთებოდნენ. დაქანცულობას და გულ-გრილობას ისე ღრმათ დაეტყო თავისი კვალი, რომ მისი სახე, ოდესმე მშვენიერი და მომხიბლავი, ეხლა თითქო მოხუცებულიყო. იფიქრებდი—იგი ბრძოლაში მოუძლურებულაო, მაგრამ ვისთან და რასთან? ვეკითხებოდი ჩემს თავს და საშინლად დამიწყო გულმა კვნესა, გამოუთქმელად შემებრალა იგი,—ეს ბავშვი, ჩინებული და კეთილი, მეტად იტანჯებოდა. მე ამ დროს ყოველივე მძულ-

და, რაც მას გარს ერტყა. უეელას ჩემს წყევას ვუგზავნიდი, რამაც გაბედა და შეიძლო ამისი გაუბედურება. ლიდიამ შემომხედა... რამდენი ნაღველი, რამდენი მწველი ფიქრები იხატებოდნენ მის თვალებში! რაკი შემამჩნია, რომ მეც ვუყურებდი მაშინათვე თავი ჩაჰკიდა, გეგონებოდათ ჩემის ცქერისა შეეშინდაო და თითქოს განგებ მარიდებდა თავს, რომ არ ამომეკითხა მის თვალებში მისი უნუგეშო, გაუხარელი აწმყო. მეგონებოდა სცხვენიანო მას თავის თავისა და იმ გარემოებისა, რამაც ასე მოაუძლურა. ველარ მოვითმინე დი გავექანე იმისკენ. იმ წამს ჩემი თავი აღარ მახსოვდა, არ ვიცი რა უთხარ, რა სახელი უწოდე მას. ჩემი ამ გვარი ქცევა უკანასკნელი წვეთი იყო ამ აღსავსე ფიალისათვის. ლიდია თავის ნაზი, გამხდარი ხელებით პირველად გადამეხვია, თავი მხარზედ მომაყრდონა და ქვითინი დაიწყო.

ცრემლმა თითქოს დაამშვიდა.

— ნუ თუ მაგ კაცმაც ვერ შეიძლო თქვენი გაბედნიერება? არ მოგანიჭათ ის, რისაც სრული უფლება გქონდათ, მოგეთხოვნათ მისგან. არ უყვარდით?... ან... თქვენ... შეიძულეთ ის?

— შუვარდი!?— განაგრძო მან ამოოხვრით და მწარის ღიმილით, განა ბედნიერება და ცხოვრებით კმაყოფილება მხოლოდ მაგ გამოურკვეველ გრძნობაში მდგომარეობს, როდესაც იგი არ არის დამთბარი და შუქ-მოფენილი იმ უმაღლესი ჭეშმარიტებით, ურომლოთაც სიყვარული წარმოუდგენელია ჩვენისთანა, ხალხისთვის.

— მაგას როგორ ამბობთ ლიდია მიხაილოვნა? ის ხომ გპირდებოდათ...

— მპირდებოდა... ეჰ, რა საჭიროა ამაზედ ლაპარაკი, სთქვა ლიდიამ და უიმედოთ გაიქნია ხელი. რა საჭიროა მიცვალებულის მოგონება? მაგაზედ ლაპარაკი საშინლად მიმძიმს და ან რისვის! ამ გვარი შეცთომა ძნელად-ღა გასწორდება, სჯობს მის გარჩევაში არ შეხვიდე და მეტის-მეტად ღრმად არ ჩააკვირდე იმ უფსკრულს, რომელსაც ბედი ხშირად უსამართლოდ უწილადებს ხოლმე კაცს შთასანთქავათ... წავიდე? მოვშორდე?—ჩაფიქრებით წარმოსთქვა შემდეგ.—სად? რისთვის? ვის გავექცე? მერე ჩემს თავს სადღა წაუვალ? იმ გვარ ბედნიერებას, რომლითაც ათასნი სცხოვრებენ და კმაყოფილდებიან მე არ ვსაჭიროებ, ჩემი სასურველი ბედნიერება-კი... სად არის? როდესაც აქაც კი არ აღმოჩნდა? განა შემიძლიან დავრწმუნდე, რომ იგი შესაძლებელია, როდესაც ამ გულში ყოველივე გაჰქრა, დამახინჯდა და დაიმსხვრა? რა ვქნა? მორჩილებით წარმოსთქვა მან და ცდილობდა გაეღიმა. ცხოვრების დენას მივყვები. ჩემი თავი მიმინდვია შემთხვევისათვის და ბედისწერისათვის როგორც უნდათ ისე განაგონ. მე არც არ შემიძლიან და არცარა მინდარა. და თუ ისინიც შეუბრალებელნი და უსამართლონი აღმოჩნდნენ, თუ ვერ ავიტან ჩემს მდგომარეობას, მაშინ ჩემს თავს მოვშორდები, ბოლო მოეღება ამ ერთ-გვარ და უფერულ ცხოვრების დენას. ღმერთო ჩემო! რისთვის? ხშირად ეკითხები შენს თავს. წარსულს რომ მოვიგონებ— რამდენი ნათელი სურათი წარმომიდგება,—რა კარგი იყო წარსული, მომავლით დაიმედებული, რა გაბედვით და სიხარულით შეჰყურებდა მას. ეხლა მე იგი წარმოდგენილი მაქვს საუცხოვო მზის დასავლის მოკაშკაშე სხივათ, აქ კი შენს გარს წყვდიადია, განუჭვრეტელი ღამის წყვდიადი და შენც მისცურავ ამ წუმპეში, მიესწრაფი სადღაც შორს, შორს ამ ნათელი სხივიდგან, რომელიც სამუდამოდ შთაინთქმის საუკუნეში, მომავალში-კი ერთი და იგივეა... რა უყოთ! თუ ველარ შევსძლებ ამ გვარ ცხოვრების მიყოლას—შევსდგები და საკმარისია მხოლოდ ერთი მოძრაობა, რომ სამუდამოდ ველარ იხილო ის უნუგეშო ნავთსადგური, სადაც სულით საპყარნი სდგანან და სხეულით სიკვდილს ელიან.

ლიდია უფრო გაფითრდა, მისი თვალები გამოკრთოდნენ ველური გამბედაობით. რამდენჯერმე აღელვებულმა გაიარა ოთახში და მერე ჩემ წინ შესდგა.

— თქვენ იქნება მკითხოთ: რაღათ სცოცხლობს კაცი, რაღას მოელის სიცოცხლისაგან, როდესაც მან მიაღწია სასოწარკვეთილებამდინ, ყოველი იმედი დაჰკარგა, მომავალში მისთვის გაჰქრა ნათელი სხივი. რაღათ ელტვის ამ სიცოცხლეს და მის მოშორება გულს უკლავს იქამდის, რომ თითქმის ავიწყდება ამ შეუბრალებელი სიცოცხლით მონაგარი ტანჯვა? სიცოცხლე გვი-ყვარს, გააგრძელა ლიდიამ მწარის ღიმილით. რაღაც უცნაური, უსაგნო სიყვარული სიცოცხლისა და იმ კაცისა, ანუ მისი აჩრდილისა, იმ გამოხატულებისა, რომელიც სამუდამოდ შთაიბეჭდა ჩემს გულში—შეიქმნა იმ ძაფად, რომელსაც, უფსკრულამდინ მიღწევნილი, კიდევ ვეჭიდები. ეს სწორედ აუხსნელია. ამის გა-

მო ხშირად მძაგს ჩემი თავი, ესწყველი, ეხედავ ყოველს ჩემი სიცოცხლის სიცრუეს, მაგრამ მაინც მაგრა მიჭირავს ეს ძაფი, ხელის გაშვება არ შემიძლიან, ღონე არ შემწევს. ხან-და-ხან ეს გამბედაობა იმედად მეცვლება და მაშინ ვგრძნობ, რომ რაღაც საშინლად მიყვარს, რიღასიც მოშორება გულს მიწყლავს და გამოუთქმელად მიმძიმს.

მის ხმაში იმოდენი ნაღველი და უიმედობა ისმოდა, რომ ძლივს შევიმაგრე ცრემლი. გული მომიკვდა, ვეღარ შევსძელ იქ ყოფნა და მინდოდა ჩემის წასვლით ბოლო მომეღო ამ მდგომარეობისათვის.

— სად მიხვალთ? დარჩით, ჩვენთან ისადილეთ... თქვენ თავს აშორებთ, დაუმატა მან, და დამაცქერდა. გეშინიანთ თქვენი მშვიდობიანობის დარღვევა...

— შეუბრალებელი ხართ, ლიდია მიხაილოვნა...

— მაპატიეთ, მე თქვენ კარგად გიცნობთ, მესმის რასაც გრძნობს თქვენი გული. დარჩით. თქვენთან მეც შემიმსუბუქდება მწუხარება.

გამომართო ორივე ხელით და დაღონებული შემომყურებდა, ტუჩები უთრთოდა, თითქოს რაღასაც ჩურჩულებდა, ვიღასაც უკანასკნელს სალამს უგზავნიდა.

— აი ისიც,—სთქვა ლიდიამ, ქმრის ფეხის ხმა რომ გაიგონა და სარკესთან გასწორდა. დარჩით,—წამჩურჩულა და მიეგება ქმარს. ლიპსკი ისეთივე მხიარული, როგორც წინედ, გარდამეხვია და მკითხა:

— სხვა, როგორ მიდის საქმეები?

— თქვენი საქმეები როგორღაა?

— ნუღარ მკითხამთ!—ისე დამტანჯეს, ისე დამტანჯეს ამ დაწყეველილმა საქმეებმა, რომ ლამის თავი დავანებო ყველაფერს! რა გინდა? ჰკითხა იმან შემოსულს ლაქიას.

— ფაბრიკიდგან მუშები გიახლნენ და გიცდიანთ.

— ოჰ, ღმერთო ჩემო! რამდენჯერ მითქვამს თქვენთვის,—ამდროს ყველას უთხარით, რომ შინ არა ვარ, გესმისთ? შინ არა ვარ.

— დილას აქეთია გელიან, რამდენჯერმე მოვიდნენ, უთხრა ლიდიამ. მაშინ დაგავიწყდნენ და ახლა შინ არა ხარ. ჰკითხე, რა უნდათ?

— მომაბეზრეს...

— ეგრე არ შეიძლება.

— არა, უმჯობესია სთქვათ, რომ სხვა-ფრიე არ შეიძლება. სიკვდილამდინ მიაღწევინებენ ეგენი კაცს. თუ არ გულ-გრილობით—ვერას გააწყობ. შენ! ჰკითხე. რა უნდათ?

— ბატონი ბძანდებით.

„შენ“-ის! თქმაზედ ლიდია შეკრთა: ისე ბრიყვად და ძლიერ დაიყვირა ლიპსკიმ.

— რისა შეგეშინდა, ჩემო საყვარელო?

ლიპსკიმ მიიკრა გულზედ ლიდია, გადაეხვია და აკოცა.

— სადილი? წავიდეთ ვისადილოთ.

სადილზედ ლაპარაკში გაეერთვით ლიპსკი მიმტკიცებდა,—რა ძნელი იყო საქმის კეთება ამ „ბრიყვ ხალხთან.“

— გულითაც რომ გსურდეს სარგებლობის მოტანა, მაინც ხელს აიღებ, რა კი ნახამ, რომ ვერა გაგიწყვია რა მაგათთან.

— სცადეთ კია? ეკითხე მე.

— არა—მძაფრად მიპასუხა მის მაგიერ ლიდიამ. ეგ ამტკიცებს, რომ შეუძლებელია, რომ ჩვენ ჯერ მანდამდინ არ მიგვიხწევნიაო. ჩვენი ხალხი მეტად ბრიყვი და თავხედია მისთვის, რომ განაოლებული ხალხის მისდამი კეთილ-მოქმედება იგრძნოსო.

— აი, ბატონო, გაჯავრდა. სუყოველთვის ეგრე იცი. გაიგე ლიდია...

— უმჯობესია ამ ლაპარაკს თავი დავანებოთ. ღვინოს რატომ არ დალევთ? მკითხა ლიდიამ.

— მართლა! რატომ არა სვამთ? გაიმეორა ლიპსკიმ.

— ისენი მოგახსენებენ,—მოახსენა ლაქიამ — მოურავმა მთელი კვირის სამუშაო ფასი დაგვიჭირა, რადგან ვითომ რაღაც ჯარიმებია ჩვენზედაო.

— უთხარი მაგათ, რომ მე არა შემიძლიან რა და არცარა ვიცი რა, მოურავთან წავიდნენ.

— რატომ არა შეგიძლიან რა?—ჰკითხა კიდევ ლიდიამ. გამოჰკითხე—იქნება სულ ტყუილია. მე კარგად ვიცნობ შენ მოურავს. ყოველისფერი საზიზღრობა გამოვა იმის ხელიდამ.

— ჩემო საყვარელო, შენ არ იცი სრულებით, თუ რაში მდგომარეობს საქმე. მე ძალიან მოხარული ვარ, რომ ის მაგათ აგრე წრთვნის, არც შემიძლიან მისი წინააღმდეგი. რაღა მოურავი იქნება, თუ ყველა მუშა, ცოტა რამ უკმაყოფილობაზედ, მუქარას დაუწყებს, არას გაუგონებს, რაკი ჩემი მფარველობის იმედი ექნება. მარტო მე კი არ შემიძლიან გაძღოლა, რთული საქმეა, დიდი შრომა ეჭირვება. შენ ტყუილად გგონია, რომ ჩემი მოურავი ყოველ სისაძაგლის მომქმედია. მე შენ გარწმუნებ, ჩვენ რომ საქმე კარგად განვიხილოთ, შენვე გაამართლებ მოურავს.

— იქნება,—მორჩილებით წაიჩურჩულა ლიდიამ და თვალებში ცრემლი მოერია,

იმავე საღამოს გემით წამოვედი ს—დგან. რამდენიც ს-ა ვშორდებოდი იმდენი უფრო და უფრო შორს მოჩანდა მისი ნაპირები, ჩემს გარეშემო კი ნაღვლით იყო ყოველივე მოცული. ირგვლივ ბნელით შეიმოსა ნაპირები და თვალიდგან მომშორდა ს—ნი. მხოლოდ შორს აქა-იქაღა მოჩანდა სინათლე. ცა მოიღრუბლა და მძაფრი სუსხიანი ქარი მძვინვარედ ჰქროდა და აღელვებდა მღინარეს; გემი სწრაფად მიცურავდა. ქარმა უფრო მოუმატა ქროლა, მდინარე ჰღელავდა, მიაქანებდა თავის ზვირთებს და ახლიდა ჩვენს გემის კიდურზედ. ქარიშხლის გამო ყველანი ოთახებში შეეიდნენ, მხოლოდ მეღა დავრჩი გემის კიდურზედ და ვუყურებდი იმ მხარეს, სადაც იდგა ლიპსკიანთ შედიდური სასახლე, სადაც ფაბრიკებში მისი მაშინები მუშაობდნენ და ღამის მუშები სცვლიდნენ დღის მუშებს, სადაც ლიდია დასტიროდა თავის უბედურს, ფუჭად დაღუპულს სიცოცხლეს და სადაც მან დამარხა ყოველისფერი, რაც კი ძვირფასი და საუკეთესო იყო მის სიცოცხლეში.

ელენე

ჭკვის სალაპარაკო

— ვისაც ჰსურს მიაღწიოს რამე სახელს თავის სიცოცხლეში, უწინარეს ყოველისა უნდა იყვეს თვით თავი თვისი.

(ალმა ტადემა).

— ძარგად იცან ის კაცი, რომელსაც სხვას აცნობ, რადგან მისი უღირსობა შენ ჩაგეთვლება სირცხვილად.

(გორაციი).

— მოვალეობის წინაშე კრთებიან ბედნიერებაც და სიმხნეეეც.

(შილლერი).

— ერთი და იმავე აზრის განმეორება ნიშნავს სიბრიყვეს.

(იპოლიტ ტენი).

ენისა დანაკოდარი ხმლისაგან უარესია,
ვერა მკურნალი ვერ არგებს რაგინდ მჯობისა ზესია.

(ქილილა და დამანა).

სახელი სიკვდილისაგან ხელ-უხლებელია.

(შილლერი).

ბევრის ბრძოლით დაღალულსა ეჭირვება მოსვენება.

(აკაკი)

— ძალი არის ძლიერი მხოლოდ თვისის სიმშვიდით.

(შილლერი).

— მხოლოდ თვალები არიან გამცემნი დაფარულისა.

იქ იხატება ყოველი მიმოძრაობა სულისა!

(აკაკი).

კეთილშობილი ფოსტა

ქუთაისი. ბ-ნს ვასილ ბ—შვილს. მივიღეთ თქვენი ლექსი, სახელად „ჩემი მოგზაურობის მოკლე ისტორია„ № 7 და არ ვიცით რა გიპასუხოთ. ჩვენ ბევრი რამ გვინახავს, ბევრიც გაგვიგონია მაგრამ თქვენი ლექსის მზგავსი არამც თუ გაგვიგონია რამე, არამედ სიზმრადაც არ დაგვსიზმრებია. თქვენ, ბატონო მგოსანო, „სარკმელ ქვეშ მდგომ პოეტო,“ ან ჩვენ გვიგდებთ მასხარად, ან თვითონ თქვენს თავს, ან ერთი უნდა იყოს, ან მეორე. ჩვენ ჯერ-ჯერობით არავითარი საბუთი არ მოგვიცია თქვენთვის მასხარად აგდებისა დავეცდებით—არც მოგცეთ, ხოლო ის, რაც თქვენ თქვენს თავს დამართეთ, მტერიც არ გიზამდათ. მაგრამ დეე, თვითონ თქვენმა ლექსმა ილაღადოს ჩვენს მაგიერ!—

„მინამ მოსწავლე ვიყავი,
მიყვარდა თამაშობაო,
თამაშობით დავასრულე
მე ოთხი კლასის სწავლაო.“

მართალია, ბ-ნო მგოსანო, ოთხი კლასი ვერაფერი განძია გონებისათვის, მაგრამ, თუ კაცი კაცად ვარგა, ოთხი კლასიც დიდი რამ არის, მეტადრე «სარკმელ ქვეშ მდგომ პოეტისათვისა», მაგრამ თქვენ თვითონვე ამბობთ:

„გამოველ ოთხ-კლასიანი
როგორც ნადირი ტყისაო,
გიჟი, რეგვენი, უტვინო,
უზრდელი გონებისა.“

სწორედ რომ სავაგლახო საქმე დაგმართებიათ, თუ „ოთხი კლასიანი“ თქვენ მაინც.

გიჟი, რეგვენი, უტვინო.

უზრდელი გონებისაო“—გამოხვედით; დიდად ვწუხვართ და თანა-ვუგრძნობთ თქვენ მართებულს წყრომას:

აფთიაქშიდაც ალაგი
განგებით ჩემთვის მოსპაო,
უიმედობით ჩაგრული
ქვაზედ ვახლიდი ლოპსაო, !!!?)

კარგი ლოპი (ЛОПЪ, ესე იგი შუბლი) გქონიათ, თუ „ქვასაც ახალეთ“ და მაინც ლოპი ლოპად დაგრჩენიათ. ეს ხომ ასეა, მაგრამ ის ვერ გავიგეთ, როგორ აკადრეთ თქვენს თავს ასეთი ეპიტეტები:

გაურავებულ ცხენსავით
ყველას ვკარ თვითო წიხლიო,
მოყვრებსა თვალი დავუბე (!!!)
მტერს ვანთხევიე სისხლიო!

ჩვენ ასე გვეგონა, რომ თქვენ მარტო მელანს ანთხევდით, თურმე „სისხლსაც ანთხევთ“, თვალებიც დაუსვეთ, გაურავებული ცხენივით წიხლებსაც ჭერით და რა თქმა უნდა, რომ

ეხლა კი მეტად შევშინდი
რა ვნახე უსაქმოს ბედი,
საწყალსა უსამართლოდ
მითხრეს ციმბირში წაბრძანდი.

მაგრამ თქვენდა საუბედუროთ არ წაუყვანიხართ; იქნება იქ სიცივეს ცოტა არის მაინც გაეგრილებინა თქვენი „ანთებული“ ფანტასმაგორია!

შევშინდი და უსაქმობას
ვარჩიე მეხაშობაო.

სწორედ რომ ჭკვიანად მოქცეულხართ, მაგაზედ უკეთესს ვერაფერს მოიგონებდა თქვენი მუზა თავის ჭკის დასაკმაყოფილებლად.. ბოლოს.

„ანასუნი და ჯოჯოხეთ...

თქვენს ლოპს გაურავებული ცხენს და ანასუნს და ჯოჯოხეთსაც!...

რედაქტორ-გამომცემლის მაგიერ ვ. გუნია.

ვიქტორ-ჰუგო

ჰლოდ გე

თარგმანი ზანგისა.

ფასი 15 კაპ.

განცხადებანი

თეატრი

მიიღება ხელის მოწერა თვითონ რედაქციაში, ნახევარ წლით ღირს 3 მანეთი.

CHOTA ROUSTHAVELI
Sa Vie et Son Œuvre
Notice par
J. Mourier

Librairie Tcharkviani Tiflis.

ПОДПИСКА
НА 2-е ПОЛУГОДІЕ 1886 ГОДА
НА ЕЖЕДНЕВНУЮ ЛИТЕРАТУРНО-ПОЛИТИЧЕСКУЮ ГАЗЕТУ

„НОВОЕ ОБОЗРѢНІЕ,“

издаваемую ВЪ ТИФЛИСѢ ПРОДОЛЖАЕТСЯ.
(III ГОДЪ ИЗДАНІЯ).

ПРОГРАММА газеты общая всѣмъ литературно-политическимъ ежедневнымъ изданіямъ, съ возможно широкимъ развитіемъ мѣстнаго отдѣла.

Подписная цѣна съ доставкою и пересылкою въ Россіи: на годъ 10 руб., на полгода 6 руб., на 3 мѣсяца 3 руб. 50 коп., на одинъ мѣсяцъ 1 руб. 50 коп.

Подписка принимается: въ **Тифлисѣ** въ конторѣ при **Редакціи**, въ С.-Петербургѣ въ книжномъ магазинѣ **„Новаго Времени.“** Иногородные адресуютъ свои требованія въ **Тифлисъ**, въ контору редакціи „Новаго Обозрѣнія“ Головинскій, № 27.

Редакторъ-издатель **А. В. Степановъ**.

ОТКРЫТА
ПОДПИСКА НА ГРУЗИНСКУЮ НЕДѢЛЬНУЮ ДУХОВНУЮ ГАЗЕТУ

„МЦКЕМСИ“

На 1886 г. ГОДЪ ЧЕТВЕРТЫЙ.

Съ 1-го января 1886 года будетъ выходить два раза въ мѣсяцъ отдѣльное прибавленіе къ „МЦКЕМСИ“ на русскомъ языкѣ подъ названіемъ „ПАСТЫРЬ“ на двухъ листахъ печатной бумаги, по программѣ-же и направленію „Мцкемси.“ Цѣль изданія сего прибавленія, кромѣ выполненія принятой программы: 1) сообщать содержаніе болѣе интересныхъ статеекъ, помѣщенныхъ въ „Мцкемси,“ русскому духовенству и обществу, и 2) знакомить русское духовенство и общество съ Грузіею—съ этимъ отдаленнымъ краемъ Россіи.

УСЛОВІЯ ПОДПИСКИ: „Мцкемси“ съ пересылкою на годъ. . . . 5 руб. — полгода. . 3 руб.
„Мцкемси“ съ отдѣльнымъ прибавленіемъ на русскомъ языкѣ съ пересылкою на годъ. . . . . 6 „ — полгода. . 4 „
Отдѣльно прибавленіе съ пересылкою на годъ . . . . . 3 „ — полгода. . 2 „

Подписка принимается исключительно въ редакціи „Мцкемси.“ Гг. иногородные благоволятъ адресовать свои требованія такъ: *Въ Квирилу, въ редакцію „Мцкемси.“*

Объявленія печатаются и печатныя объявленія приним. для разсылки по умѣренной цѣнѣ.

Редакторъ-издатель священникъ **Давидъ Гамбашидзе**.

Дозволено Цензурою Тифлисъ, 1886 г. 13 іюля. Типографія Гр. Чарквіани. სტამბა გრ. ჩარკვიანისა.